

FYLKESNEMNDA FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER
NORDLAND

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET
Arkivkode: 410.01
Dato: 04/10/11
Saksnr: 201101407-51

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet,
Barne- og ungdomsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

DATE: 30.09.2011

Administrativ sak 11/5: Høringsuttalelse - Forslag til revidert forskrift om barnets talsperson i saker som skal behandles i fylkesnemnda

Det vises til departementets høringsbrev av 3. juni 2011.

Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Nordland har følgende bemerkninger til den reviderte forskriften:

Til høringsbrevet punkt 3.1 / forskriften § 1 og § 5 annet ledd: Fylkesnemnda er enig i at det er viktig at barnet får vite at det har en *rett* til å uttale seg, men ingen *plikt* til å uttale seg i saken, samt at det er frivillig for barnet om det vil uttale seg gjennom en talsperson. Ordlyden i forskriften § 1 annet punktum kan imidlertid være litt misvisende, idet dette kan sammenblandes med hvilken vekt barnets uttalelse om realiteten i saken skal ha, sml barnevernloven § 6-3 første ledd, annet punktum. Videre foreslår vi at forskriften § 1 tredje punktum sløyfes. Det vises til at det kan tenkes tilfeller der det er grunn til å oppnevne talsperson selv om barnet til barneverntjenesten har gitt uttrykk for at det ikke ønsker talsperson. Det foreslås også at det uttrykkelig tas inn i forskriften at det er frivillig for barnet om det vil uttale seg til en talsperson. Fylkesnemnda foreslår at forskriften § 1 endres slik:

Fylkesnemndas leder kan oppnevne en egen talsperson for barn som er fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter i saker som skal behandles for nemnda. I vurderingen av om det skal oppnevnes talsperson, skal barnets ønske tillegges stor vekt.

Det er frivillig for barnet om det vil uttale seg til talspersonen.

I sammenheng med at det er frivillig for barnet å uttale seg, er det viktig at det også framgår at talspersonen skal forsikre seg at barnet forstår hva ordningen innebærer, og også om barnet ønsker å uttale seg, jf forskriften § 5 annet ledd. Fylkesnemnda foreslår en endring i ordlyden i § 5 annet ledd for å gjøre dette klarere:

Talspersonen skal forsikre seg om at barnet forstår hva ordningen innebærer og om barnet ønsker å uttale seg gjennom en talsperson. Talspersonen skal orientere barnet om

at det kan ombestemme seg om hvorvidt det ønsker å benytte seg av talspersonsordningen, og at det etter samtalen kan be om ny samtale med talspersonen.

Til høringsbrevet punkt 3.4 / forskriften § 3: Fylkesnemndene oppnevner liste over personer som kan oppnevnes som talspersoner. I Nordland har vi store geografiske avstander og hele 44 kommuner i vårt distrikt. Vi er derfor avhengig av å ha relativt mange talspersoner tilgjengelige. For å kunne utarbeide liste over talspersoner med god geografisk spredning, tilskriver vi kommunene og ber om en liste over aktuelle personer i kommunen. Vi har imidlertid problemer med å få tilbakemeldinger fra flere av kommunene, og når vi får svar, er det ikke alltid at personenes kompetanse framgår. Dette gjør det vanskelig å utarbeide liste.

En problemstilling som nå kommer opp i stadig flere saker, er at det er behov for talspersoner som kan snakke med barn med utenlandsk opprinnelse. Både kulturelle og språklige forhold kan gjøre at de "vanlige" talspersonene kanskje ikke er godt egnet. Tilsvarende kan gjelde samiske barn. I slike saker kan det være nødvendig å oppnevne en talsperson som ikke står på listen. Vi foreslår derfor at forskriften § 3 annet ledd endres slik:

Talsperson skal velges ut fra utvalget på denne listen. I særlige tilfeller kan det likevel oppnevnes en person som ikke står på listen, dersom barnet har et særlig tillitsforhold til vedkommende eller andre grunner tilsier at det er nødvendig å gå utenom listen.

For øvrig vil vi bemerke at når uttrykket "fylkesnemndas leder" benyttes i forskriftens ulike bestemmelser, har det ulike betydninger. Det som skal gjøres i den enkelte sak, utføres av den fylkesnemndsleder som er ansvarlig for saken (forskriften § 1 og § 5 tredje ledd). Utarbeidelse av listen over talspersoner er imidlertid en oppgave som ligger på fylkesnemnda som sådan, og som fylkesnemndas daglige leder vil være ansvarlig for.

Avslutningsvis på dette punktet ønsker fylkesnemnda å bemerke at vi anser det som en vanskelig oppgave å utarbeide liste over talspersoner. Listen skal inneholde personer som har tilstrekkelig kompetanse til å snakke med barn, og erfaring fra arbeid med barn i ulike aldersgrupper. Personene bør også ha ulik kulturell bakgrunn, jf høringsbrevet side 7 nest siste avsnitt. Det er viktig at nemnda er trygg på at disse hensynene blir ivaretatt når listen over talspersoner blir utarbeidet. Fylkesnemnda ønsker at det skal gis sentrale føringer på hvordan man skal utarbeide disse listene, eventuelt at departementet overtar ansvaret for å utarbeide listene på samme måte som departementet oppnevner nemndsmedlemmer, jf barnevernloven § 7-2 annet ledd.

Til høringsbrevet punkt 3.5 / forskriften § 5 første ledd: Fylkesnemnda mener at det er viktig at talspersonens oppgave skal begrenses til å formidle barnets synspunkter, og at talspersonen ikke skal "gi sin selvstendige vurdering av saken", sml gjeldende forskrift § 4 første ledd. Det vises til at talspersonen gjennomgående ikke har en slik kjennskap til saken at vedkommende vil være i stand til å gi en selvstendig vurdering. Videre antas det at en slik vurdering kan komme i konflikt med at vedkommende orienterer barnet om at han/hun skal være barnets talerør. Det kan opplyses at Fylkesnemnda i Nordland ikke ber talspersonen om å gi sin selvstendige vurdering av saken, og således ikke praktiserer gjeldende forskrift § 4 etter sin ordlyd.

Fylkesnemnda mener imidlertid at det må ligge innenfor talspersonens oppgave også å opplyse hvilket inntrykk vedkommende fikk av barnet og det barnet sa. Vi mener derfor at det vil være bedre å bruke uttrykket "formidle" enn "videreformidle", og foreslår derfor følgende ordlyd i forskriften § 5 første ledd:

Talspersonen skal etter samtale med barnet formidle barnets synspunkter og mening i saken. Samtalen med barnet skal tilrettelegges etter barnets alder og modenhet.

Til høringsbrevet punkt 3.6 / forskriften § 5 tredje ledd: Fylkesnemnda er enig i at det skal være nemndsleders oppgave å sørge for at talspersonen mottar de nødvendige opplysninger om saken for å kunne gjennomføre samtalen med barnet. I Nordland gjør vi det slik at sammendraget utarbeides av nemnda, etter at de private partene har inngitt tilsvaret, slik at opplysninger også fra disse også kan tas med. Fylkesnemnda mener imidlertid at det ikke alltid er ”viktig at talspersonen gjøres kjent med ulike sider av barnevernsaken”, jf høringsbrevet side 9 nederst. Dette kan legge visse føringer for samtalen, eller at talspersonen danner seg en oppfatning av saken som gjør at vedkommende ikke møter barnet på en så åpen måte som vi mener er ønskelig. Vi mener at det viktigste er at talspersonen får opplysninger om barnet og faktiske forhold som gjør vedkommende i stand til å samtale med barnet om de aktuelle problemstillinger. Ut fra dette foreslår vi at ordlyden i forskriften § 5 tredje ledd endres slik:

Fylkesnemndas leder har ansvar for at talspersonen mottar nødvendige opplysninger om barnet og saken.

Til høringsbrevet punkt 3.7 / forskriften § 7: Fylkesnemnda er enig i at talspersonens taushetsplikt bør framgå direkte av forskriften. Det kan opplyses at i de oppnevningene vi sender til talspersonene, tar vi alltid med et avsnitt hvor det framgår at talspersonen har taushetsplikt etter barnevernloven § 6-7, jf forvaltningsloven §§ 13 til 13 e, og at overtredelse kan straffes etter straffeloven § 121.

Fylkesnemnda er videre enig i forslaget om at talspersonens opplysningsplikt etter barnevernloven § 6-4 også bør framgå direkte av forskriften.

Til høringsbrevet punkt 3.8 / forskriften § 6: Fylkesnemnda er enig i at talspersonen skal innkalles til forhandlingsmøtet for å redegjøre for samtalen og barnets mening i saken. I Nordland har vi fast praksis på også å be talspersonene om å utarbeide en kort skriftlig rapport fra samtalen. Denne rapporten sender nemnda ut til prosessfullmektigene i forkant av forhandlingsmøtet, og innholdet gjøres slik kjent for partene på forhånd. Vi mener at vi i all hovedsak har gode erfaringer med slike rapporter. I flere saker har barnets mening – slik den kommer til uttrykk gjennom samtalen med talspersonen – hatt direkte betydning for at partene har endret sine påstander i saken. Dette kan være at foreldrene aksepterer at barnet skal bo i fosterhjem eller at barneverntjenesten revurderer sitt forslag til samvær. Fylkesnemnda er av den oppfatning at det er større muligheter for at partene tenker gjennom og tar hensyn til barnets mening dersom barnets syn er kjent på forhånd, enn om det blir opplyst i møtet. Videre mener vi at nemnda og prosessfullmektigene har bedre muligheter til å stille relevante spørsmål til talspersonen når det foreligger en rapport på forhånd.

En ulempe med at det skrives rapport og at denne gjøres kjent for partene, er at barnet i noen tilfeller utsettes for press til å endre oppfatning/gi ny uttalelse til talspersonen. Vi mener imidlertid at dette svært sjelden oppstår, idet den som kan tenkes å utsette barnet for slikt press forstår at dette vil bli kjent for nemnda og således ikke vil gå i vedkommendes favør. Dersom barnet gjøres kjent med at det kan be om ny samtale med talspersonen, jf vårt forslag til forskriften § 5 annet ledd, mener vi at det ikke er grunn til å frykte at barnet ikke vil uttale seg dersom det skal skrives rapport, jf høringsbrevet side 11 annet avsnitt.

En annen fordel med at rapport inngis på forhånd, er at barnets mening i saken kan være så klar at ingen av partene eller nemnda ser behov for at talspersonen i tillegg føres som vitne under forhandlingsmøtet. Vedkommende vil da kunne frafalles som vitne, og man sparer tid under forhandlingsmøtet.

Videre er det ikke alle sakene for fylkesnemnda som avgjøres etter forhandlingsmøte. Det vises til barnevernloven § 7-14 annet ledd, bokstav a) og b). I disse tilfellene vil det derfor i alle fall være nødvendig å ha en skriftlig rapport fra talspersonen. Rapporten må også gjøres kjent for partene (kontradiksjon).

Vi ser imidlertid at det kan være saker der det ikke bør avkreves skriftlig rapport fra talspersonen, eller at det ikke er nødvendig. Vi foreslår at det tas inn som et nytt annet ledd i forskriften § 6:

Fylkesnemndas leder kan pålegge talspersonen å avgi en kort skriftlig rapport etter sin samtale med barnet.

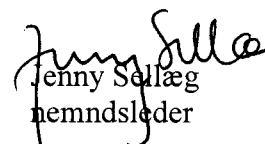
Høringsbrevet punkt 3.10 / forskriften § 2: Fylkesnemnda er enig i at det bør framgå av forskriften at barneverntjenesten skal informere barnet om ordningen med talsperson og at barnets syn på om det skal oppnevnes talsperson skal framgå av oversendelsen til fylkesnemnda.

Dersom barnet til barneverntjenesten gir uttrykk for at det ikke ønsker at det skal oppnevnes en talsperson, må barnet orienteres om hvordan det på andre måter kan få anledning til å si sin mening om saken. Vi foreslår at forskriften § 2 endres slik:

Barneverntjenesten skal så tidlig som mulig under forberedelsen av saken informere barnet om sin rett til å uttale seg i saken og om muligheten til å få oppnevnt en egen talsperson. Barnets ønske skal framgå av sakens dokumenter som blir oversendt til fylkesnemnda. Dersom barnet har gitt uttrykk for at det ikke ønsker oppnevnt en talsperson, skal barneverntjenesten opplyse hva som er opplyst til barnet om andre måter å uttale seg på.

Nemnda vil også understreke viktigheten av at barneverntjenesten har ansvar for å informere barnet om *saken*. Det er viktig at barnet ikke er ukjent med at barneverntjenesten f eks har begjært omsorgsovertakelse når talspersonen kommer for å ha samtale med barnet. Dette opplever vi fra tid til annen, hvilket er meget uheldig, da det ikke kan være talspersonen som skal informere barnet om hva saken gjelder. Vi ser imidlertid i noen saker at barneverntjenesten kommer i en vanskelig situasjon, fordi noen foreldre nekter barneverntjenesten å snakke med barnet etter at det er tatt beslutning om å fremme sak for fylkesnemnda.

Arnstein Antonsen
daglig leder og nemndsleder

Jenny Sellæg
nemndsleder

Kopi til: Sentralenheten for fylkesnemndene, Postboks 8199 Dep, 0034 Oslo